

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1118

av **Anette Åkesson och Finn Bengtsson (båda M)**

Etableringsfrihet för specialistläkare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för småskalig professionsstyrd vård och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om etableringsfrihet för specialistläkare för ökad tillgänglighet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om etableringsfrihet för specialistläkare och bättre resursutnyttjande i vården och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om etableringsfrihet för specialistläkare och förbättrat omhändertagande av kroniskt sjuka och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om etableringsfrihet för specialistläkare och ökade möjligheter för patienter att få sin lagstadgade rätt till second opinion uppfyllt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur etableringsfrihet för specialistläkare påverkar antalet nya företag och jobb inom hälso- och sjukvården genom att tillvarata kompetensen hos de specialistläkare som även är entreprenörer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I internationella jämförelser hamnar Sverige ofta högt så länge jämförelserna avser resultaten av vården men vi hamnar längre ner när det gäller bland annat tillgängligheten. Inom ramen för hur svensk hälso- och sjukvård är uppbyggd arbetas det visserligen hårt med att förbättra våra svagheter. Samtidigt finns det en resurs inom sjukvården som inte används optimalt i Sverige idag: specialistläkarna. De har idag ingen möjlighet att etablera sig fritt utan får med få undantag endast verka på de landstingsdrivna sjukhusen.

Begränsningarna för specialistläkare har troligen minskat attraktionskraften för yrket. Det kan vara en av förklaringarna till att vi har en brist på specialister i vårt land.

Enligt Socialstyrelsen överstiger efterfrågan tillgången för alla specialiserade läkare (Nationella planeringsstödet 2016). Det får konsekvenser för patienterna.

I flera länder har specialister möjlighet att kombinera tjänstgöring på sjukhus med viss verksamhet utanför sjukhuset. I en del fall övergår specialistläkare från heltidstjänstgöring till egen verksamhet i öppenvård. På detta sätt avlastas sjukhusmottagningarna såtillvida att patienter kan skötas av specialist i öppenvård.

Sverige är ett av få länder som förvägrar specialistläkare fri etablering. Vårdval är visserligen införda i flera landsting men bara för allmänläkare och några få utvalda specialiteter.

Hälso- och sjukvårdens fundamentala villkor behöver reformeras och möjliggöra större mångfald också till gagn för patienternas behov. Att inte läkare i likhet med många andra yrkesgrupper ska kunna etablera sig privat under lika villkor bidrar till sämre tillgänglighet. Patienter drabbas även av att det inte utvecklas och prövas nya eller alternativa behandlingsstrategier i den allmänna sjukvården för patienter med olika kroniska sjukdomar som inte är direkt dödliga. Sjukdomar som, till skillnad från akuta och övergående tillstånd, behöver en kontinuerlig uppföljning och medicinjustering under kvarstående liv.

Enligt patientlagen har riksdagen beslutat att en patient ska ha en möjlighet att få en ny medicinsk bedömning, en så kallad second opinion. Patienter googlar idag för att hitta och få kontakt med en specialist. Samtidigt är det inte självklart att en specialist som redan har mer än fullt upp på sitt sjukhus har möjlighet eller motivation att utföra en sådan.

I debatten talas det ofta ensidigt nedsättande om s.k. hyrläkare. Det som inte framkommer är att det i stort sett är enda alternativet för en specialistläkare om han eller hon vill arbeta utanför det egna landstingets organisation. Det drabbar patienten dubbelt, dels genom bristande kontinuitet i sin relation till läkaren, dels därför att verksamheten inte har möjlighet att utvecklas.

Många patienter med kroniska sjukdomar behöver en livslång kontinuitet och omhändertagande hos en specialist. Småskaliga vårdföretag skulle därför vara ett sätt att avlasta sjukhusens specialistmottagningar och genom att komplettera sjukhusens resurser minska köerna och förbättra tillgängligheten för patienterna.

Därutöver kan specialistläkare som även är entreprenörer i högre grad få nyttja hela sin kompetens och sitt engagemang. Nya företag skapar nya jobb, både direkt och indirekt, vilket gagnar samhället.

Anette Åkesson (M)

Finn Bengtsson (M)